או מיבצע איגוף?

...ה מוסמכת, שתאפשר להם להכין ...תו קצין זכר כי שאלתיאל נהג ...קרטון לכובע־המצחיה הרשמי שלו, ...שת לו צורה של כובע־לגיון־הזרים ...תי (ראה שער). על כן אמר לכובענים: ...לה לכם בסוד: האיש האחראי הוא ...ד שאלתיאל. פנו אליו. הוא בטח יכ...ש ...אה, אבל אל תאמינו."

כעבור כמה שבועות התלונן שאלתיאל בפני חבריו במטכ"ל כי כמה יצרני־כובעים מטורפים מבלבלים לו את המוח ולא נותנים לו מנוח, למרות שאמר שאין לו מושג על מה הם מדברים.

עם פיטורי שאלתיאל, עברה למעשה ה־הזדמנות ההיסטורית לכבוש את ירושלים העתיקה. במקומו של שאלתיאל נשלח אלוף מפא"י אחר, משה דיין, שלא נחשב אז עדיין אלא לאיש־קומאנדו טוב. הוא לא נקט בשום יוזמה מכרעת נוספת.

★ ★ ★

הסכם עם עבראלה?

מעל לכל הזוויכוחים סביב שאלתי־אל מרחפת שאלה גדולה, שאולי רק אדם אחד יודע את התשובה עליה: מה רצה דויד בן־גוריון להשיג בחזית ירושלים?

אנשי אצ"ל טוענים בלהט כי בן־גוריון פעל כל העת תוך הסכם חשאי עם עב־דאללה, וכי שאלתיאל חיבל על כן בכל התקפה על פי הוראה מפורשת מלמעלה. שאלתיאל עצמו הכחיש את הטענה הזאת בריתחה, בקראו: "שקר וכזב! זהו זיוף בזדון! בן־גוריון הודיע לנו שיש להתבצר בעיר העתיקה ולהניף דגל ישראל על מיגדל דויד!"

בהעדר אינפורמציה מוסמכת על מה ש־נעשה באמת בראשו של האיש הקובע, אפשר רק להפעיל את ההגיון. אין ספק כי מדיניות בן־גוריון היתה כפופה אז לת־פישה הכללית שארץ־ישראל תחולק, פחות או יותר בהסכמה אילמת, בין ממלכת עבדאללה לבין ישראל — שתי מדינות שהיו בעלות אוריינטציה מערבית (בריטניה או אמריקה) מובהקת. לעומת זאת קרוב לודאי, כי בשלבים המכריעים של המלחמה ושל הקרב על ירושלים, לא היה זה הסכם מפורש ושלא נקבע מראש קו־תיחום בין שתי המדינות. ולראייה: צה"ל כבש את רמלה ולוד, ניסה כמה פעמים לכבוש את לאטרון, עליה הגן הלגיון בחירוף־נפש ממש.

המגמה הכללית להגיע לכלל הסכם עם עבדאללה השפיעה על בחירת המפקדים בגיזרת ירושלים — תפקיד שנמסר תמיד לאיש מפא"י מובהק, תחילה לשאלתיאל ולבסוף לדיין. אולם כל הקרובים לבן־גוריון באותם הימים טוענים, כי כוונה זו לא מנעה בעד בן־גוריון לרצות בכיבוש ירו־שלים לפני הקפאת החזית. אילו נמצא בירושלים מפקד דינאמי, שהיה מגיש לבן־גוריון תוכנית רצינית לכיבוש העיר, היה מקבל אישור לכך.

דעה זו מתחזקת לאור העובדה כי במשך רוב ימי המלחמה היה נטוש במטכ"ל קרב איתנים בין שר־הבטחון לבין קצין המב־צעים הראשי, יגאל ידין, שכיהן למעשה כרמטכ"ל, בהעדר יעקוב דורי, אשר סבל אז ממחלה קשה. הרקע האסטראטגי לקרב פנימי זה היה שידין (ועמו אלופי מפ"ם) תמך בריכוז המאמץ בדרום, בחזית המצ־רית, בעוד שבן־גוריון דגל בריכוז המאמץ דווקא בגיזרת ירושלים והכריז כי "אם אין ירושלים, אין מדינה." מעניין שאותה תפישה עצמה היה גם בפי המלך עבדאללה, בויכוח מקביל שהיה לו עם מפקד הלגיון, גלאב באשה.

כל הדברים האלה נמצאים בתחום ההש־ערה, שאין לאמתה, באשר המדובר במני־עים נפשיים שפעלו באווירה של יצירת בראשית. מתנגדי בן־גוריון יכולים לטעון מצידם, כי לולא האוריינטאציה הבן־גוריו־נית אל המערב והחתירה להסכם עם עבדא־ללה, היה מתמנה בירושלים מפקד מסוג אחר, שהיה ממילא מוכשר למלא את ה־תפקיד בו ניכשל שאלתיאל.

כך או כך — החיכוך בין גיזבר ה־סוכנות היהודית לבין ראש המחלקה ל־מלחמה בחרם הערבי במשרד החוץ אין בו כדי לחשוף את הסיבות האמיתיות — המדיניות והאסטראטגית — לאבדן העיר, שהיא ירושלים האמיתית.

במדינה

(המשך מעמוד 4)

כי למעשה קיים צורך רב יותר לשמור על שלומם של העולים מאיראן מאשר ל־התידד עם ישראל, שקלטה אותם כך.

מיבצעים

חידה בנאפולי

"הוא משקר! הוא משקר!" סינן השבוע מבין שיניו איש נמוך־קומה, בעל מקטורן לבן וכפתורי־זהב, באולם מפואר של ה־אוניה תיאודור הרצל. היה זה המלצר מרקו ברש (30), ודבריו היו מכוונים לעבר חברו, צבי ("צ'וצ'ו") טרייביש. צ'וצ'ו היה מוקף עתונאים, והוא סיפר להם כיצד ניצח אישית על תפיסת לוחמיג צינד בנמל נאפולי.

שאר שלושת משתתפי המיבצע לא היו ראליים כדי שיתפסוהו ויחזיקו בו עד למסירתו הרשמית למשטרה האיטלקית — מסירה פומבית שלא השאירה לאיטלקים אפשרות לשיחרורו בחשאי.

מכיוון שהפעם לא היה המדובר בסושע מלחמה, מסוגו של אייכמן, אלא בפסיכו־פאט קטן שניידון למאסר בגרמניה, היה זה נוהל שעורר ספקות. אולם השבוע לא ביטא איש בישראל ספקות אלה: העתינאים היו עסוקים בסחיטת הטיפה האחרונה מן הסנסציה של אייכמן החדש, יאילו הקהל היה מרוצה שעוד אנטישמי אחד יבוא על עונשו בארץ מולדתו.

ואמנם קיים העתונאי הבטחה זו.

אם להאמין לימאים, הכירו את צינד ב־מקרה, בעומדו ליד קיוסק בנאפולי, עקבו אחריו עד לתוך הנמל, עיכבוהו שם עד שהזעיקו בלשים איטלקיים. השאלה היא: איך בכלל הכירו הימאים את צינד בעיר זרה?

כתשובה על כך הצביעו המלחים על שני עתונים מצוירים גרמניים, בהם זורסמו תמונותיו של צינד (ראה תמונות). אולם אף לא באחד מהם אין תצלום ברור של צינד, כפי שהוא נראה כיום — ובוודאי לא צילום שייחרט בזכרון במידה כזאת שימאי בלתי־מעוניין ואדיש יזהה על פיו, במקרה, עובר־אורח בנמל איטלקי.

גורם מפויים. הפיתרון שלה על דעת קוראים רבים היה סביר: גורם מק־צועי מסויים, שלא היה מעוניין בפירסום, עקב אחרי צינד, הזעיק את הימאים היש־

צינד ב„קוויק" (מינכן)
האם זה מספיק —

צינד ב„רכיו" (מינכן)
— להכיר

מרוצים מגירסה זו. בפיהם היה סיפור שונה, שהפחית את חלקו של צ'וצ'ו ב־מיבצע, הגדיל את חלקם שלהם. אולם כל ארבעת הסיפורים גם יחד לא פתרו חידה אחת, שבלטה לעיני אזרחי ישראל: כיצד הכירו בכלל בצינד?

שני עתונאים. צינד היה מורה ב־באאן־באאן הגרמנית, פסיכופאט נאצי קשיש (43), שניידון לשנת מאסר מפני שהכריז בקול רם במסבאה, באוזני יהודי, כי היו צריכים להרעיל גם את היהודים שנותרו בחיים. אחרי פסק־הדין נעלם, עבר לטרי־פולי וקיבל דרכון מצרי. לפי ידיעה אחת, נישאה שם בתו ליהודי.

למרות היותו מבוקש כעבריין נמלט, חזר צינד בחודש שעבר לגרמניה, טייל שם בחברת צלם־עתונאי־אמריקאי, שהנציח אותו בפוזות שונות ליד שוטרים ולפני בנין הפארלמנט הגרמני בבון. העתונאי הבטיח לפסיכופאט רודף־הפירסומת כי יפ־סור את התמונות לפירסומת רק אחרי שצינד עצמו יסתלק שוב מגרמניה — ואלמנם קיים העתונאי הבטחה זו.

פשעים

האב מראש־פינה

השמועות האיומות הוטחו על ראש־פינה הרדומה כרגע ביום קיץ לוהט. תחילה סיפרו כי תושב המקום, עולה חדש מ־

(המשך בעמוד 14)